

Πεντηκοστή: Το Άγιο Πνεύμα ήλθε και συνέστησε εορτή που μένει στους αιώνες

Ορθοδοξία / Εορταστικοί λόγοι

Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας

Την ημέρα της Πεντηκοστής το Πνεύμα το Άγιο ήλθε και συνέστησε εορτή που μένει στους αιώνες. Μάλλον, μετέβαλε όλο τον χρόνο της ζωής μας σε εορτή, καθώς μας μετέδωσε τη χάρη να μπορούμε να πλησιάσουμε τον Θεό. Το Πνεύμα το Άγιο επεδήμησε υπό τη μορφή πυρίνων γλωσσών και μετέδωσε «την πίστη την αγία άπαξ»[1]. Ωστόσο, έκτοτε εισχώρησε στη φύση μας και καθημερινά ο Άγιος Παράκλητος επισκέπτεται τους υιούς των ανθρώπων, για να παρηγορήσει, να θεραπεύσει και να αναγεννήσει.

Η χαρά μας συνίσταται στο να προσεγγίσουμε τον Θεό και να αισθανθούμε την αγαλλίαση της παρουσίας Του. Όπως την ημέρα των Θεοφανείων το τρίτο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδας είχε εμφανισθεί αισθητά «εν είδει περιστεράς»[2], στην Πεντηκοστή παρουσιάσθηκε «ωσει» φλόγες πυρός[3]. Οι Απόστολοι, παραδομένοι στη νηφάλια μέθη του Πνεύματος, άρχισαν να μιλούν «ετέραις γλώσσαις»[4] και δι' αυτών «εγένετο πολλά τε τέρατα και σημεία»[5]. Το πλήθος

τους άκουγε με έκπληξη και θαυμασμό. Κάποιοι σκέφθηκαν ότι θα πρέπει να ήταν μεθυσμένοι, διότι νόμιζαν ότι μόνο ο «οίνος ευφραίνει καρδίαν ανθρώπου»[6]. Δεν γνώριζαν ότι υπάρχει κάποιος άλλος οίνος, γλυκύτετος, που όχι μόνο ευφραίνει την καρδιά, αλλά επιπλέον τη μεταποιεί σε ναό του Θεού.

Όταν ο Κύριος παρηγορούσε και δίδασκε τους μαθητές Του στη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου, τους αποκάλυψε ότι ο άλλος Παράκλητος θα τους υπενθύμιζε τους λόγους Του. Το Άγιο Πνεύμα αναδαυλίζει και ανάβει σαν άνθρακες τους λόγους του Λόγου του Θεού μέσα στην καρδιά, τους κάνει προσευχή, ωστόσο μετατραπούν σε κάμινο φλεγόμενη, στεναγμούς αλαλήτους και ο άνθρωπος, που από μόνος του «ουκ οίδε τι προσεύξεται καθό δεί»[7], αισθάνεται ως το μεδούλι των οστών του την ακατάλυτη δύναμή τους.

Έπειτα από την επιδημία του Αγίου Πνεύματος τα μέλη της Εκκλησίας, προσευχόμενα πλέον «πνευματοκινήτως»[8], ανακάλυψαν την επίκληση του «υπέρ παν όνομα»[9] Ονόματος του Κυρίου Ιησού, με το Οποίο «ανοίγονται μπροστά μας απέραντοι ορίζοντες» και ο προσωπικός Θεός «γίνεται οφθαλμοφανής πραγματικότητα»[10]. Το χάρισμα της γλωσσολαλίας το αντικατέστησε η νοερά προσευχή, με την οποία η καρδιά καλλιεργείται με τρόπο δυνατό, που σείει όλο το είναι του ανθρώπου, αλλά συνάμα «εν τω κρυπτώ»[11], ώστε να μη χάνεται το πνεύμα της ταπεινώσεως.

Χωρίς το χάρισμα της Πεντηκοστής δεν μπορεί ο πηλινος άνθρωπος να επικαλεσθεί τον Κύριο Ιησού. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε καν να ατενίσει το πράο

και ταπεινό βλέμμα του αιώνιου Κριτή, του αγαπώντος Χριστού και αυτό συνιστά την αιώνια κόλαση. Ο πιστός αισθάνεται τον Παράδεισο, όταν φέρει ο ίδιος φως μέσα του, που του επιτρέπει να σταθεί στην παρουσία του Κυρίου. Τότε μόνο αγάλλεται «χαρά ανεκλαλήτω και δεδοξασμένη»[12], βλέποντας τον Χριστό να «πυρσολαμπεί εις σωτηρίαν»[13] και αντικρίζοντας το κάλλος του προσώπου Του.

Κατά την επιδημία Του «έδωκεν αποστόλους και ευαγγελιστάς»[14] και έκτοτε, «ιερέας τελειοί»[15], δίνοντας τη χάρη σε ανθρώπους με φθαρτό σώμα «εισελθείν εις το ενδότερον του καταπετάσματος, εις τα Άγια των Αγίων, όπου παρακύψαι οι άγιοι άγγελοι επιθυμούσι... και θεάσασθαι αυτοψεί το Πρόσωπον της Αγίας Αναφοράς»[16]. Λαμπρύνει και τους ιερείς και τους πιστούς, ώστε να δίνουν και να λαμβάνουν την ειρήνη του Χριστού, που ο ίδιος έδωσε στους μαθητές Του[17] και κατ' αυτόν τον τρόπο «γαληνόμορφον εκτελεί την καρδίαν»[18] των φωτόμορφων τέκνων της Εκκλησίας. Ενεργεί το φοβερό μυστήριο της πνευματικής πατρότητας, στο οποίο Πνευματοφόροι Πατέρες «ωδίνουν» με την προσευχή και τον λόγο τους τέκνα[19]· τα καθιστούν μέσα από το μυστήριο της υπακοής κληρονόμους των χαρισμάτων που δέχθηκαν, και τα καταρτίζουν σε Πατέρες, που με τη σειρά τους θα μεταδώσουν την αλήθεια της πίστεως και τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος σε αυτούς που με ταπείνωση υποτάσσονται στην εξουσία της αγάπης τους και τους παραδίδουν την καρδιά τους.

Το πρώτο που επισημαίνει το Ευαγγέλιο της Δευτέρας του Αγίου Πνεύματος είναι το γεγονός, ότι η δωρεά του Παρακλήτου θα φανερωθεί στη σχέση με τον αδελφό. «Οράτε μη καταφρονήσητε ενός των μικρών τούτων»[20]. Το Πνεύμα το Άγιο είναι

«πνοή και ζωή, ο πόθος και η παραμυθία, η δόξα και η διηνεκής τρυφή της ταπεινής ψυχής»[21], ο φίλος ο μυστικός, που όμως εύκολα λυπείται και παραπικραίνεται[22]. Στην πράξη φανερώνεται στη σχέση με τον αδελφό, που μπορεί να φαίνεται ελάχιστος, αλλά στα μάτια του Θεού είναι πολυτελής, διότι «ουκ έστι θέλημα έμπροσθεν του Πατρός ημών του εν ουρανοίς ίνα απόληται εις των μικρών τούτων»[23]. Ο Θεός ζητά όλη την καρδιά του ανθρώπου, αλλά είναι απείρως «μείζων αυτής»[24] και «αχώρητος παντί». Πως είναι δυνατόν να ευδοκήσει το Πνεύμα Του, όταν Του προσφέρει το πλάσμα Του μέρος της καρδιάς του;

Το Άγιο Πνεύμα, όπου επιδημήσει, «αποστολικάς καρδιάς κτίζει καθαράς, και εν τοις πιστοίς ευθές εγκαινιάζεται»[25]. Αυτό που μεταβάλλει τον χρόνο της ζωής μας σε εορτή, είναι η χάρη του Αγίου Πνεύματος, την οποία ελκύουμε όταν αγωνιζόμαστε να «καθαρίσωμεν την ψυχήν και την καρδίαν ημών από συνειδήσεως πονηράς»[26]. Ο καρπός της Πεντηκοστής είναι ο πλατυσμός της καρδιάς. Όταν η φωταγωγούσα και δροσίζουσα φλόγα του Παρακλήτου αγγίζει την καρδιά, σκορπά την πλάνη και χαράσσει στα βάθη της τη μορφή του Σωτήρος Χριστού. Εργάζεται κατ' αυτόν τον τρόπο την πνευματική ενότητα αυτών που έχουν ως κοινό περιεχόμενο της καρδιάς τους τον Κύριο, ο Οποίος τους μεταδίδει τις δικές Του σκέψεις, τα δικά Του νοήματα, τη δική Του συμπάθεια προς όλους. Φλέγει την καρδιά με την άμωμη αγάπη Του και την κατακλύζει με κύματα ευγνωμοσύνης. Η θέρμη της αγάπης αυτής διευρύνει την καρδιά, για να κατανοήσει το μυστήριο πάσης σαρκός. Γεννά την επιθυμία ο κλήρος που έλαχε σε αυτή, το «περισσόν της ζωής»[27], να δοθεί σε κάθε ψυχή. Την πλαταίνει για να περιπτυχθεί όλο τον κόσμο, Ουρανό και γη. Σβήνει κάθε κίνηση ζήλειας, καθώς, όπως ο προφήτης Μωυσής, αγόμενος από το Πνεύμα του Θεού, επιθυμεί να δει τους πάντες να προφητεύουν[28]. Η προσευχή «μετά κραυγής ισχυράς και δακρύων»[29] του ανθρώπου που έχει συλλάβει Πνεύμα Άγιο είναι: «Σώσον αγίασον πάντας»[30].

Όταν η ενέργεια του Αγίου Πνεύματος ενοικεί στην ψυχή, ο πόνος και τα παθήματα μετατρέπονται σε γλυκύτητα και ειρήνη, και ο άνθρωπος αισθάνεται τέκνο του Ουρανίου Πατρός, και «συνημμένος» με τον Χριστό, «υμνεί Αυτόν και το Πανάγιον Αυτού Πνεύμα»[31].

Παραπομπές:

[1]. Βλ. Ιούδα 1,3.

[2]. Βλ. Ματθ. 3,16· Μαρκ. 1,10· Λουκ. 3,22· Ιωάν. 1,32.

[3]. Πραξ. 2,3.

[4]. Πραξ. 2,4.

[5]. Πραξ. 2,43.

[6]. Ψαλμ. 103,15.

- [7]. Βλ. Ρωμ. 8,26.
- [8]. Βλ. Αναβαθμοί βαρέως, Αντίφωνο β'.
- [9]. Φιλιπ. 2,9.
- [10]. Βλ. Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι, σ. 43.
- [11]. Βλ. Ματθ. 6,6.
- [12]. Α' Πετρ. 1,8.
- [13]. Βλ. Όρθρος Πεντηκοστής, Τροπ. Δ' Ωδής.
- [14]. Βλ. Εφ. 4,11.
- [15]. Βλ. Εσπερινός Πεντηκοστής, στιχηρά ιδιόμελα στο Κύριε Εκέκραξα.
- [16]. Βλ. Ακολουθία Ευχελαίου, Ευχή μετά το Ε' Ευαγγέλιο.
- [17]. Βλ. Ιωάν. 14,27.
- [18]. Βλ. Όρθρος Πεντηκοστής, Τροπάριο Ωδής α' Κανόνος.
- [19]. Πρβλ. Γαλ. 4,19.
- [20]. Ματθ. 18,10.
- [21]. Βλ. Συμεών Ν. Θεολόγου, Ύμνοι 1, Ευχή Μυστική, 22-23, εκδ. Johannes Koder, "Sources Chrétiennes", τομ. 156, Paris, 1969, σ. 152.
- [22]. Βλ. Εφ. 4,30.
- [23]. Βλ. Ματθ. 18,14.
- [24]. Βλ. Α' Ιωάν. 3,20.
- [25]. Όρθρος Πεντηκοστής, Ειρμός ε' ωδής.
- [26]. Βλ. Ευχή πριν τον Χερουβικό Ύμνο.
- [27]. Βλ. Ιωάν. 10,10.
- [28]. Βλ. Αριθμ. 11,29.
- [29]. Εβρ. 5,7.
- [30]. Εξαποστειλάριον Πεντηκοστής.
- [31]. Βλ. Όρθρος Πεντηκοστής, Οίκος εορτής.

<https://bit.ly/3xJEOWh>